

19

U S T A W A

z dnia 3 stycznia 1946 r.

o zmianie ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych.

Art. 1. W ustawie z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 22) z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1944 r. Nr 19, poz. 98 i z 1945 r. Nr 17, poz. 93) wprowadza się zmiany następujące:

1) art. 1. otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. § 1. Do czasu powołania stałej politycznej reprezentacji Narodu, w myśl zasad Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r., organem Narodu w zakresie ustawodawstwa oraz kontroli nad działalnością Rządu i w zakresie nadzoru nad radami narodowymi jest Krajowa Rada Narodowa.

§ 2. Jako organy planowania działalności publicznej oraz kontroli nad rządowymi i samorządowymi organami wykonawczymi działają gminne, miejskie, powiatowe i wojewódzkie rady narodowe (art. 28).“;

2) w art. 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. W miastach, liczących ponad 200.000 mieszkańców, mogą miejskie rady narodowe powołać jako organy pomocnicze — rady dzielnicowe. Zasady powołania i zakres działania rad dzielnicowych ustala miejska rada narodowa.“;

3) w art. 5 skreśla się § 3, a dotychczasowy § 4 oznacza się jako § 3;

4) art. 6 § 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6 § 1. System przedstawicielstwa w wojewódzkich, powiatowych, miejskich i gminnych radach narodowych winien odpowiadać zasadom wyrażonym w art. 4 pkt 1, 2, 5, oraz w art. 5 § 1 i 2 z tym, że liczba członków tych rad nie powinna przekraczać:

- a) w radach wojewódzkich oraz w radach miast: Warszawie i Łodzi. 120
- b) w radach powiatowych 60
- c) w radach miejskich, w miastach do 5.000 mieszkańców 16
ponad 5.000 do 10.000 mieszk. . 24
ponad 10.000 do 25.000 mieszk. . 32
ponad 25.000 do 40.000 mieszk. . 40
ponad 40.000 do 60.000 mieszk. . 48
ponad 60.000 do 120.000 mieszk. . 56
ponad 120.000 do 200.000 mieszk. . 64
ponad 200.000 do 250.000 mieszk. . 72
ponad 250.000 mieszkańców . . . 80

d) liczba członków rad gminnych winna wynosić nie mniej niż 16 i nie więcej niż 36 osób, z uwzględnieniem w miarę możliwości przedstawicielstwa w radzie poszczególnych gromad wiejskich na terenie danej gminy.“;

5) w art. 6 § 2 dodaje się nowy ustęp w brzmieniu:

„Jeżeli wskutek delegowania przez rady niższych stopni swych przedstawicieli do rady wyższego stopnia liczba delegatów przekroczyłaby połowę ustawowej liczby członków rady, Prezydium Krajowej Rady Narodowej może ustalić dla poszczególnych rad odrębne zasady udziału przedstawicieli rad niższych stopni.“;

6) w art. 6 § 3 lit. b) i c) otrzymują brzmienie:

„b) w powiatowych radach narodowych i radach narodowych miast wydzielonych 1/5 ogółu członków rady,

c) w gminnych radach narodowych i radach narodowych miast nie wydzielonych 1/6 ogółu członków rady“;

7) w art. 7. § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Delegatami organizacji wymienionych w art. 4. mogą być osoby, które brały czynny udział bądź w walce zbrojnej z okupantem, bądź w cywilnej akcji samoobrony i oporu, włączając w to akcję propagandową, bądź też biorą udział w akcji odbudowy państwowości polskiej w zakresie politycznym, społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, jeżeli ukończyły 21 lat życia.“;

8) w art. 13. § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Rady narodowe wybierają ze swego grona prezydium, złożone z przewodniczącego, jego zastępcy oraz 3 członków. Osoby zajmujące stanowiska w administracji państwowej lub samorządowej na obszarze, podległym właściwości danej rady, oraz członkowie prezydium jakiegokolwiek innej rady narodowej mogą wchodzić w skład prezydium rady terenowej tylko za uprzednią zgodą prezydium rady narodowej wyższego stopnia. W żadnym jednak razie nie mogą wchodzić w skład prezydium rady terenowej członkowie i pracownicy jej organów wykonawczych (wydziału wojewódzkiego i powiatowego, zarządu miejskiego względnie gminnego).“;

9) w art. 16 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Rząd, wszystkie ministerstwa i podległe im urzędy (nie wyłączając sądowych i prokuratorskich), instytucje, zakłady, przedsiębiorstwa itp. państwowe i samorządowe będą udostępniać Biuru Kontroli do wglądu znajdujące się w ich dyspozycji dokumenty finansowe (budżety, plany finansowo-gospodarcze, dokumenty przychodowe i rozchodowe, księgi rachunkowe itp.), umożliwiać kontrolę mienia publicznego oraz pod publicznym zarządkiem się znajdujące (kasy, magazyny, inwentarz itp.) oraz udzielać wszelkich wyjaśnień w sprawach organizacyjnych, administracyjnych, gospodarczych i finansowych.“;

10) w art. 17 dotychczasowy tekst oznacza się jako § 2 i dodaje się przed nim § 1 w brzmieniu:

„§ 1. Rady narodowe powołują stałe komisje: finansowo-budżetową, oświatową i kontroli. W razie potrzeby mogą powoływać również i inne komisje. Tryb powoływania komisji ustali Prezydium Krajowej Rady Narodowej.“;

11) w art. 18 § 4 zdanie ostatnie oznacza się jako § 5 w brzmieniu:

„Wykluczonemu lub zawieszonemu członkowi przysługuje prawo odwołania się do rady narodowej wyższego stopnia. Odwołanie nie wstrzymuje wykonania uchwały w przedmiocie wykluczenia lub zawieszenia.“;

12) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28. Do kompetencji terenowych rad narodowych należy:

- 1) planowanie działalności publicznej, a w szczególności ustalanie budżetu oraz planu świadczeń w naturze,

- 2) kontrola działalności organów wykonawczych (rządowych i samorządowych) oraz instytucyj i osób wykonywających funkcje zlecone w zakresie administracji i gospodarki publicznej z punktu widzenia legalności, celowości i zgodności z zasadniczą linią działalności Krajowej Rady Narodowej,
- 3) powoływanie samorządowych organów wykonawczych,
- 4) ustalanie zasad i warunków, na których organy wykonawcze samorządu mogą zawierać umowy w sprawie zaciągnięcia pożyczki, zbycia, zamiany lub obciążenia majątku nieruchomości,
- 5) uchwalanie regulaminów obrad rady i komisyj.“;
- 13) skreśla się art. 31 i 32;
- 14) dotychczasowe art. 33, 34, 35, 36 otrzymują kolejną numerację jako artykuły: 31, 32, 33, 34;
- 15) art. 31 według nowej numeracji ustalonej w pkt 14 otrzymuje brzmienie:
„§ 1. Z chwilą przeprowadzenia wyborów powszechnych do przedstawicielstwa narodowego na zasadach Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. Krajowa Rada Narodowa ulega rozwiązaniu z mocy samego prawa.
§ 2. Do chwili ukonstytuowania się przedstawicielstwa narodowego kompetencje Krajowej Rady Narodowej, określone w ustawie z dnia 31 grudnia 1944 r. o zmianie ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz.U.R.P. Nr 19, poz.98) wykonywuje Prezydium Krajowej Rady Narodowej.“;
- 16) we wszystkich artykułach, w których użyto określenia: „Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego“ określenie to zastępuje się wyrazem: „Rząd“ z wyjątkiem art. 33 (według nowej numeracji ustalonej w pkt 14), w którym zamiast wyrazów „Polskiemu Komitetowi Wyzwolenia Narodowego“ wstawia się wyrazy: „Prezesowi Rady Ministrów i właściwym ministrom każdemu w zakresie jego działania.“;
- 17) we wszystkich artykułach, w których użyto wyrazu „Przewodniczący“ dla oznaczenia osoby przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej, wyraz ten zastępuje się wyrazem „Prezydent“, a zdanie wstępne art. 9 otrzymuje brzmienie: „Nowowprowadzeni członkowie Krajowej Rady Narodowej składają na ręce Prezydenta Krajowej Rady Narodowej, a członkowie terenowych rad narodowych — na ręce przewodniczącego właściwej rady — następujące ślubowanie:“;
- Art. 2.** Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezydium Krajowej Rady Narodowej i Prezesowi Rady Ministrów.
- Art. 3.** Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Równocześnie upoważnia się Prezydenta Krajowej Rady Narodowej do ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych z uwzględnieniem zmian, wynikających z niniejszej ustawy oraz przepisów wydanych do dnia ogłoszenia jednolitego tekstu.
- Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut
- Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski